

Ob 80-letnici življenja mag. Mladena Tancerja

V zadnjem tednu novembra je mag. Mladen Tancer dopolnil osemdeset let življenja. Vse svoje življenje je posvetil vzgojno-izobraževalnemu delu ali kot bi dejal dr. Trstenjak »hoji za človečanstvom«. V tej njegovi hoji je prehodil številne poti k določenim ljudem: učencem, dijakom, študentom, učiteljem in drugim, ki jim je namenjal svoje delo, z njimi sodeloval, se srečeval in družil. Ves čas se je oblikoval, se izoblikoval in ostal učitelj v najbolj pristnem pomenu.

Po končani nižji gimnaziji v Brežicah se je vrnil v rojstni Maribor, kjer je nadaljeval šolanje na učiteljskišči. Tu je spoznaval obsežnost obzorij družboslovnih in humanističnih ved, ki so mu sprožala notranje nagibe, interese in želje po poglobljenem spoznavanju in preučevanju. V prvi vrsti je spoznaval vzgojno-izobraževalno delo, saj se je izobraževal in usposabljal za učitelja. Kot dijak je spoznal profesorja Gustava Šiliha, ki mu je ostal največji zgled velikega človeka in pravega učitelja. V nadaljnjem izobraževanju so se temu velikemu zgledu pridružili tudi drugi pomembni slovenski pedagogi, zlasti dr. Gogala in dr. Schmidt, vendar ga je že kot učiteljsčnika najmočnejše in najgloblje zaznamoval Šilih. To »zaznamovanost«¹ je Mladen Tancer razvijal, polnil, poglobljal in bogatil s svojim odnosom do ljudi, z znanjem, vztrajnim delom, z dobrohotnimi prizadevanji, da bi uresničil svoje in pomagal v razvoju in uresničevanju človeškega bistva drugih. To je maksima njegovega zasebnega in poklicnega življenja in dela.

Poklicno pot je začel na delovnem mestu učitelja na Osnovni šoli Grad (1952), jo nadaljeval na osnovnih šolah v Šulincih in v Gornji Radgoni. Ob delu na osnovni šoli v Gornji Radgoni, ki je bila takrat hospitacijska, je dve leti delal na Zavodu za prosvetno-pedagoško službo v Murski Soboti kot pogodbeni šolski inšpektor za občino Gornja Radgona.

Leta 1961 je zaključil neposredno delo na osnovni šoli in začel delati kot učitelj pedagogike na učiteljskišči v Murski Soboti. Želja in potreba po znanju sta ga vodili v nadaljnji študij. Po dveh letih študijskega dopusta se je po končanem študiju pedagogike in psihologije vrnil v Mursko Soboto in postal ravnatelj gimnazije in učiteljskega. Poleg tega je izvajal tudi pouk nekaterih pedagoških predmetov. S svojim strokovno poglobljenim in prizadevnim delom je veliko prispeval k izobraževanju učiteljev, rasti in razvoju obeh šol, ki ju je vodil kot ravnatelj. Gotovo je danes v Pomurju veliko učiteljic in učiteljev, ki v spominu hranijo podobo zgledega profesorja in ravnatelja učiteljskega. Mnogo je tudi drugih (nekdanjih gimnazijcev), ki jim je Mladen Tancer ostal v spominu kot ravnatelj gimnazije. K temu je pripomogel s svojo držo, z odnosi do dijakov, zlasti do dijakov učiteljskega, ki so po končanem srednješolskem izobraževanju postali učitelji in so stari komaj

kakšno leto čez dvajset let sami začeli poučevati (vzgajati in izobraževati) učence osnovne šole. Profesor Tancer se je zavedal zahtevnosti in odgovornosti, ki so jih prevzemali mladi učitelji, zato je tudi z lastnim zgledom, s toplimi razumevajočimi odnosi, s poglobljenim znanjem, prizadevnim delom in zglednim osebnim življenjem dijakom omogočal, da so doživeli podobo pravega učitelja. Bil je pedagog z vsem svojim ravnanjem, povsod, na vsakem koraku. Poklic pedagoga – učitelja je zžil s svojim življenjem, ga živel, ga razvil v poslanstvo in uresničeval z vsem svojim delovanjem in življenjem.

Napredne pedagoške poglede je širil tudi med starše in druge. Odmevni so bili njegovi »pogovori s pedagogom« na radiu Murska Sobota; v obdobju 1965–1968 jih je bilo 52.

Z učitelji, svojimi nekdanjim dijaki, se je srečeval tudi, ko je bil predstojnik organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS v Murski Soboti (1969–1971). V obdobju svojega dela in delovanja v Pomurju je bil leta 1966 izvoljen za poslanca prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije. Tvorno je sodeloval tudi v družbeno-političnem življenju v neposrednem in širšem družbenem okolju. Povsod je deloval za splošni razvoj in napredek, posebej za razvoj kakovostne in učinkovite vzgojno-izobraževalne prakse in povsod je gojil skrb za vzgojo.

Leta 1971 je začel novo delovno obdobje na Pedagoški akademiji v Mariboru. Dejansko se je vrnil k izobraževanju učiteljev, kjer je sodeloval kot višji predavatelj pedagoških predmetov na Pedagoški akademiji in njeni naslednici Pedagoški fakulteti v Mariboru. En mandat je bil predstojnik oddelka za razredni pouk. Leta 1994 sklenil redno delovno dobo, kot zunanji sodelavec fakultete pa je delal do leta 2001.

Bil je zunanji sodelavec tudi na Pedagoški akademiji v Ljubljani (predmet pedagogika pristočasnih dejavnosti) in na Višji medicinski šoli v Ljubljani, v enoti v Mariboru, kot predavatelj pedagogike.

Med delom se je študijsko izpopolnjeval in leta 1989 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani uspešno končal podiplomski magistrski študij pedagogike ter dosegel znanstveni naslov magister pedagogike.

Na Pedagoški akademiji v Mariboru (kasneje fakulteti) je študente spodbujal k preučevanju različnih problemov vzgojno-izobraževalne prakse in v pedagoški teoriji. Študentke in študente je bogatil tudi z dragocenimi lastnimi izkušnjami, ki jih je pridobil na zanimivi in strokovno uspešni poti od razrednega učitelja v osnovni šoli, učitelja (profesorja) na srednji šoli za izobraževanje učiteljev (učiteljišču), ravnatelja učiteljišča in gimnazije, šolskega inšpektorja in predstojnika enote Zavoda za šolstvo do visokošolskega učitelja na področju izobraževanja učiteljev. Zelo si je prizadeval, da bi se dijaki med šolanjem, kasneje študenti pedagoških programov razvili in izoblikovali v napredno usmerjene stanovitne, suverene osebnosti in strokovnjake. Vodilo ga prepričanje, da je učitelj zelo pomemben subjekt – dejavnik človekovega in celotnega družbenega razvoja. Zato mora imeti solidno področno predmetno, pedagoško, psihološko, didaktično znanje in znanje sorodnih disciplin, razvite profesionalne spretnosti, izostreno profesionalno etiko, globok občutek za človeka, za človeško skupnost in naravo. To so ključne sestavine učiteljeve profesionalne kompetentnosti, ki jo je potrebno nenehno krepiti in izpopolnjevati. Vse to še posebej velja za učitelje učiteljev, med katerimi je tudi sam.

Posebej ga je zanimala zgodovina šolstva in pedagogike in tej še danes namenja veliko časa ter življenjskih moči. Napisal je več zapisov s področja zgodovine šolstva in študije o pomembnih slovenskih pedagogih, ki so živeli in delali v prejšnjem stoletju. Med temi je posebno pozornost in digniteto posvetil Gustavu Šilihu.

Raziskovalno je preučeval tudi vzgojo in izobraževanje Romov. Raziskovalne dosežke o tem je predstavil na treh kongresih pedagogov Jugoslavije in izdal v samostojni monografiji *Vzgoja in izobraževanje Romov na Slovenskem* (Obzorja Maribor, 1994).

Mladen Tancer je »živi slovenski pedagoški zgodovinski leksikon«, ki je poln številnih dragocenosti, ki jih v literaturi žal ni možno najti. Objavil je mnogo prispevkov (več kot 280 enot), skupaj z neobjavljenimi razpravami pa njegov opus obsega nad 300 enot. Spoštovanja vredno je njegovo širjenje znanja in izkušenj o vzgoji s predavanji, ki jih je imel v več kot osemdesetih krajih, v dvanajstih zunaj Slovenije. Skupno je imel 368 (!) takšnih predavanj. Sodeloval je na štirih kongresih pedagogov Jugoslavije, na več znanstvenih in strokovnih srečanjih z domačimi in tujimi udeleženci na Pedagoški akademiji/fakulteti v Mariboru in drugod.

Objavljal je v *Sodobni pedagogiki*, *Prosvetnem delavcu*/Šolskih razgledih, *Zborniku za zgodovino šolstva in prosvete*/Šolski kroniki in v več pedagoških zbornikih v Sloveniji in zunaj nje. Stik z zgodovinopisnimi prispevki s področja (našega) šolstva ohranja tudi kot član uredniškega odbora Šolske kronike, glasila Slovenskega šolskega muzeja.

Prepričan je, da mora biti učitelj vpet v življenje družbe, v neposredno in širše družbeno okolje ter strokovno področje. Zato je bil vedno aktiven družbenem okolju in na strokovnem področju. Bil je član Izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti, predsednik strokovnega sveta za pedagoško izobraževanje, član sveta Pedagoškega inštituta pri Univerzi v Ljubljani, član sveta RTV Ljubljana, član sveta Filozofske fakultete v Ljubljani in član drugih družbeno-strokovnih organov v domačem delovnem okolju in na republiški ravni.

Pomembno je bilo njegovo sodelovanje v Zvezi društev pedagoških delavcev Slovenije in izvršnem odboru le-te. Dragocen je njegov prispevek k delovanju Pedagoškega društva Maribor, zlasti ko je bil predsednik društva.

Dejaven pa je bil tudi na šahovskem področju. Delal je v Šahovski zvezi Slovenije. Kot predsednik komisije za pionirski šah in član izvršnega odbora Šahovske zveze Slovenije si je prizadeval za širjenje šaha v šole. Podporo tem idejam je našel tudi v Centru za napredek šaha v Beogradu.

Za delo in delovne dosežke je dobil osemnajst družbenih priznanj. Med njimi so red zaslug za narod s srebrno zvezdo, red dela z zlatim vencem, zlata plaketa Pedagoške akademije v Mariboru, srebrna plaketa Univerze v Mariboru, zlata plaketa Šahovskega informatorja Beograd in srebrna plaketa Šahovske zveze Slovenije.

Ob koncu zapisa lahko ugotovimo, da je mag. Mladen Tancer ustvaril bogato zakladnico dosežkov v poklicnih podobah številnih učiteljev, pa v številnih šolah predvsem v Pomurju in tudi drugje v Sloveniji in po širokem strokovnem pedagoškem področju, povsod, kjer je deloval in sodeloval. Tako se mi ob koncu zapisa potrjuje uvodna misel, da naš slavljeneec, pokončen in odločen, vztrajno hodi v svoji »hoji

za človečanstvom« v »hoji za človekom in k človeku«. O tem smo prepričani njegovi dijaki nekdanjega soboškega učiteljišča, kolegi, sodelavci, prijatelji.

Ob jubileju mu želimo vse najboljše.

dr. Martin Kramar